

ПЕРЕДМОВА

Динамізм світового розвитку, його непередбачуваність, швидка зміна орієнтирів у суб'єктів міжнародних відносин зумовлюють специфіку міжнародних взаємозв'язків на початку XXI ст. і засвідчують певну невідповідність досягнутих рівнів розвитку теоретичного знання реальним проявам міжнародного життя. Тому виникла потреба вдосконалення теорії міжнародних відносин, теоретичні висновки та основні положення якої відображали б актуальні міжнародні події та факти.

Сучасною тенденцією глобального розвитку є розширення міждержавних взаємозв'язків та взаємовідносин, формування якісно нової моделі взаємодії національних й наднаціональних міжнародних акторів. Не останню роль у цьому процесі відіграє й Україна, суверенне незалежне майбутнє якої значною мірою зумовлене її роллю та статусом у “світовій співдружності” держав.

Формуванню цілісного уявлення про міжнародні процеси та явища, тенденції глобального розвитку, зумовлені змінами політичної структури Землі, окрім іншого, сприяє й теорія міжнародних відносин – наука та навчальна дисципліна, у центрі уваги якої – вивчення взаємодій, взаємозв'язків та взаємозалежностей основних міжнародних акторів, які формують новий глобальний порядок. У теорії міжнародних відносин існує чимало різноманітних теоретичних трактувань, концепцій, парадигм, традицій, які не заперечують, а взаємодоповнюють одна одну. Саме так твориться підґрунтя науки про міжнародні відносини із урахуванням тенденцій сучасного глобального розвитку та специфіки міжнародних взаємодій.

Автори навчального посібника “Основи теорії міжнародних відносин” ставлять за мету дати відповіді на запитання, які виникають під час вивчення науки про міжнародні відносини. Йдеться про розгляд основних понять та концепцій цієї науки; принципів, типів і рівнів міждержавних взаємодій; еволюції уявлень про міжнародне життя та міжнародну політику; характеристик системи та структури сучасних міжнародних відносин; обґрунтування ролі та значення держави та недержавних акторів у глобальному політичному процесі (урядові організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН) або Міжнародний валютний фонд (МВФ), регіональні організації, такі як Європейський Союз (ЄС) або Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), впливові неурядові організації, такі як “Червоний Хрест” або “Міжнародна амністія”, потужні транснаціональні корпорації (ТНК), річний товарообіг яких перевищує валовий національний продукт (ВНП) малих та середніх держав); специфіки сучасних інтеграції та дезінтеграції; з'ясування особливостей міжнародних конфліктів та шляхів їх урегулювання тощо. Не останнє місце займає й

вивчення впливу глобалізації як історичного явища на окремі сфери суспільного буття населення різних регіонів планети, висвітлення глобальних проблем сучасності та пошук способів їх вирішення.

Отже, десять розділів навчального посібника із чіткою та продуманою структурою лаконічно висвітлюють найважливіші проблеми зі сфери міжнародних відносин та зовнішньої політики та повною мірою відтворюють загальний зміст навчальної дисципліни “Основи теорії міжнародних відносин”.

Основне своє завдання автори вбачали в активізації творчого та критичного мислення студентів, спонуканні їх до самостійного аналізу суспільно-політичних явищ, фактів і процесів, що відбуваються у глобальному політичному просторі. Ми переконані, що інформація, наведена у навчальному посібнику, допоможе читачеві збагатити та поглибити свої знання про окремі аспекти міжнародних взаємодій, тенденції та напрями розвитку сучасних міжнародно-політичних процесів.

Навчальний посібник “Основи теорії міжнародних відносин” рекомендований для студентів вищих навчальних закладів, викладачів, аспірантів, науковців та усіх, хто цікавиться теорією та практикою міжнародних відносин.